

Orienterende note om indikatorer for svig for EFRU, ESF og SF

Dette er et arbejdsdokument, som kommissionens tjenestegrene har udarbejdet. Det giver – med afsæt i gældende fællesskabslovgivning - teknisk vejledning til offentlige myndigheder, aktører, støttemodtagere eller potentielle støttemodtagere og andre organer, som er involveret i overvågning, kontrol eller gennemførelse af samhørighedspolitik, om fortolkningen og anvendelsen af Fællesskabets regler på dette område. Formålet med arbejdsdokumentet er at formidle Kommissionens tjenestegrenes forklaringer på og fortolkninger af de nævnte regler med henblik på at lette gennemførelsen af operationelle programmer og fremme god praksis. Denne vejledning berører dog ikke Domstolens eller Retten i Første Instans' fortolkning eller udformningen af Kommissionens beslutningspraksis.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	INDLEDNING	3
1.1.	Baggrund	3
1.2.	Fælles strategi for bekæmpelse af svig	4
2.	DEFINITIONER	5
2.1.	Definition af begrebet uregelmæssighed	5
2.2.	Definition af begrebet svig i traktaten	5
2.3.	Typer af svig	6
3.	ÅRSAGER TIL SVIG	7
4.	ANSVAR FOR FOREBYGGELSE OG KONSTATERING AF SVIG	8
4.1.	Forvaltnings- og godkendelsesmyndighederne ("forvaltningsorganer")	8
4.2.	Revisionsmyndigheder (og alle andre organer, der foretager revisioner)	8
5.	HENSTILLING VEDRØRENDE BRUG AF DENNE ORIENTERENDE NOTE ...	9

Bilag 1	Contract and procurement fraud schemes and indicators
Bilag 2	Consultancy services fraud schemes and indicators
Bilag 3	Procedure for reporting of fraud to OLAF

1. INDLEDNING

1.1. Baggrund

I henhold til traktatens artikel 274 gennemfører Kommissionen budgettet på eget ansvar i overensstemmelse med princippet om forsvarlig økonomisk forvaltning. Medlemsstaterne samarbejder desuden med Kommissionen med henblik på at sikre, at bevillingerne anvendes i overensstemmelse med princippet om forsvarlig økonomisk forvaltning.

I henhold til traktatens artikel 280 bekæmper Fællesskabet og medlemsstaterne svig og enhver anden ulovlig aktivitet, der skader Fællesskabets finansielle interesser.

I henhold til artikel 53b, stk. 2, i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget¹ skal medlemsstaterne ved delt forvaltning forhindre og forfølge uregelmæssigheder og svig. Som led i de retlige foranstaltninger for delt forvaltning har medlemsstaterne, for at beskytte Fællesskabets finansielle interesser, hovedansvaret for etablering af forvaltnings- og kontrolsystemer efter fællesskabsrettens krav samt for at sikre, at systemerne fungerer effektivt. Dette sikres ved hjælp af revisioner, som udføres af dertil udpegede organer for at forebygge, afsløre og rette op på uregelmæssigheder og svig². I tilfælde af uregelmæssigheder og mistanke om svig skal Kommissionen underrettes herom i overensstemmelse med procedurerne for indberetning i Kommissionens forordning (EF) nr. 1681/94 og (EF) nr. 1831/94 om uregelmæssigheder for sager vedrørende programmeringsperioden 2000-2006 og i overensstemmelse med Kommissionens forordning (EF) nr. 1828/2006 (artikel 27-36) for sager vedrørende programmeringsperioden 2007-2013.

Uanset om uregelmæssigheden skyldes uforsætlig eller forsætlig adfærd (svig), skal de berørte udgifter udelukkes fra medfinansiering over Fællesskabets budget.

Denne orienterende note indeholder en liste over svigagtige tiltag og indikatorer for svig, der kan være relevante i forbindelse med strukturforanstaltninger til at gøre opmærksom på svig i medlemslandene med henblik på at styrke forvaltnings- og kontrolsystemer og derved opnå en mere effektiv forebyggelse og konstatering af svig³.

---

¹ EUT L 248 af 16.9.2001.

² Artikel 70 i Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 af 11. juli 2006 om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden og ophævelse af forordning (EF) nr. 1260/1999, EUT L 210 af 31.7.2006 og Afdeling 4 (artikel 27-36) i Kommissionens forordning (EF) nr. 1828/2006 om gennemførelsesbestemmelser til forordning (EF) nr. 1083/2006, EUT L 371 af 27.12.2006.

³ Kommissionen offentliggør hvert år en beretning om bekæmpelse af svig i Fællesskabet (f.eks. for 2007: *Beretning fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet, Beskyttelse af Fællesskabets finansielle interesser – Bekæmpelse af svig – Årsberetning for 2007* SEK(2008)2300 og SEK(2008)2301). Den indeholder statistiske bilag vedrørende uregelmæssigheder, mistanke om svig og svig. På strukturfondsområdet for programmeringsperioden 2000-2006 har medlemsstaterne, i forbindelse med indberetning til Kommissionen af data vedrørende uregelmæssigheder efter de gældende bestemmelser for

1.2. Fælles strategi for bekæmpelse af svig

Den orienterende note er et af flere tiltag i et bredere initiativ, der blev lanceret i 2008: GD for Regionalpolitik og GD for Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Ligestilling har i samarbejde med OLAF udviklet en fælles strategi for bekæmpelse af svig (JFPS). Denne strategi omfatter en række foranstaltninger, der skal skabe større opmærksomhed omkring muligheden for bekæmpelse af svig ved delt forvaltning og tilvejebringe en vejledning samt mere proaktive værktøjer til bekæmpelse af svig.

Hvad angår de generelle retningslinjer, vil det fra 2009 være målet, at en "pakke" med forskellige oplysninger om svig stilles til rådighed for de myndigheder, der forvalter strukturfondsmidlerne i medlemsstaterne, for de ansvarlige i Kommissionen og for Kommissionens og medlemsstaternes revisorer.

De strategiske mål for den fælles strategi for bekæmpelse af svig er at

- forbedre risikovurdering for svig
- **indføre mere proaktive værktøjer til konstatering af svig i medlemsstaterne**
- yde mere hjælp til medlemsstaternes myndigheder i forbindelse med forebyggelse og konstatering af svig
- øge opmærksomheden omkring svig i GD for Regionalpolitik og GD for Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Ligestilling
- øge opmærksomheden omkring svig i medlemsstaterne.

Da et af de strategiske mål for den fælles strategi for bekæmpelse af svig er at indføre mere proaktive værktøjer til konstatering af svig og dermed bidrage til forebyggelse af svig, har Kommissionen udarbejdet denne orienterende note om indikatorer for svig, så medlemslandene kan udbygge deres viden om svigagtige tiltag og indikatorer for svig.

Bilag 1 og 2 til denne orienterende note indeholder en liste over velkendte almindelige og tilbagevendende svigagtige tiltag i forbindelse med kontraktindgåelse og offentlige

---

rapportering, oplyst, at 12-15 % af uregelmæssighederne er "formodet svig". På baggrund af dette skøn vedrørte indberettede tilfælde af "formodet svig" i 2007 ca. 0,31 % af de samlede forpligtelser. Disse tal er foreløbige og bør tolkes med forsigtighed, da kun en kompetent juridisk myndighed kan afgøre, hvorvidt mistanke om svig skal behandles som svig.

indkøb samt arbejdskraftomkostninger og konsulentbistand og relevante indikatorer for svig⁴.

Bilag 3 til denne orienterende note sammenfatter procedurerne for indberetning af svig til Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF).

2. DEFINITIONER

2.1. Definition af begrebet uregelmæssighed

I forbindelse med Rådets forordning (EF) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser er uregelmæssighed et bredt begreb, der dækker både forsætlige og uforsætlige uregelmæssigheder begået af økonomiske aktører.

I artikel 1, stk. 2, i forordning (EF) nr. 2988/95⁵ defineres "**uregelmæssighed**" således:

"Som uregelmæssighed betragtes enhver overtrædelse af en fællesskabsbestemmelse, som kan tilskrives en økonomisk beslutningstagers handling eller undladelse, der skader eller kunne skade De Europæiske Fællesskabers almindelige budget eller budgetter, der forvaltes af De Europæiske Fællesskaber, enten ved formindskelse eller bortfald af indtægter, der stammer fra de egne indtægter, der opkræves direkte for Fællesskabernes regning, eller ved afholdelse af en uretmæssig udgift"⁶.

2.2. Definition af begrebet svig i traktaten

I Konvention udarbejdet på grundlag af artikel K.3 i traktaten om Den Europæiske Union om beskyttelse af EF's finansielle interesser⁷ defineres begrebet "**svig**", for så vidt angår udgifter, som enhver forsætlig handling eller undladelse vedrørende:

- anvendelse eller forelæggelse af falske, urigtige eller ufuldstændige erklæringer eller dokumenter, som medfører uretmæssig oppebærelse eller tilbageholdelse af midler hidrørende fra De Europæiske Fællesskabers

---

⁴ En væsentlig del af disse oplysninger bygger på Association of Certified Fraud Examiner's (ACFE) guide to Contract and Procurement Fraud fra 2008. Denne vejledning bygger på sager vedrørende svig i hele verden og kendte svigagtige tiltag. Se www.acfe.com.

⁵ EFT L 312 af 23.12.1995, s. 1.

⁶ Med henblik på strukturfondene kan en tilpasset definition findes i artikel 1a i forordning (EF) nr. 1681/94: "uregelmæssighed": enhver overtrædelse af en fællesskabsbestemmelse, som kan tilskrives en økonomisk beslutningstagers handling eller undladelse, der skader eller kunne skade De Europæiske Fællesskabers almindelige budget ved afholdelse af en uretmæssig udgift". Samme definition findes i artikel 2, stk. 7, i Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden for perioden 2007-2013.

⁷ EFT C 316 af 27.11.1995, s. 49.

almindelige budget eller fra budgetter, der forvaltes af eller for De Europæiske Fællesskaber

- manglende indberetning af en oplysning ved tilsidesættelse af en specifik oplysningspligt, med samme følge

- uretmæssig anvendelse af sådanne midler til andre formål end dem, de oprindeligt var bevilget til

Begrebet svig adskiller sig altså fra det mere generelle begreb "uregelmæssighed" ved at indeholde elementet forsætlig adfærd.

I overensstemmelse med artikel 3, litra e, i forordning (EF) nr. 1681/94 har medlemsstaterne siden 2006, når de indberetter uregelmæssigheder til Kommissionen, skullet redegøre for, om disse falder under kategorien "**mistanke om svig**"⁸.

2.3. Typer af svig

Det anbefales, at enhver form for klassifikation af typer af svig tilpasses de aktuelle omstændigheder og det aktuelle arbejdsområde for den pågældende organisation.

Sammenslutningen af autoriserede inspektører i bedragerisager (Association of Certified Fraud Examiners)⁹ har en særlig liste med de typer af svig, som en organisation kan blive udsat for. Den inddeler svig i tre kategorier efter type som hjælp til organisationer, når de skal identificere de områder, der er særligt udsatte i forhold til svig:

1. Regnskabsmanipulation (f.eks. fejlindberetning af indtægter)
2. Enhver form for misbrug af materielle eller immaterielle aktiver (f.eks. svigagtig godtgørelse af udgifter)
3. Korruption (f.eks. bestikkelse, samordning af tilbudsgivning, skjult interessekonflikt, underslæb).

---

⁸ I artikel 1a, stk. 4, i forordning (EF) nr. 168/94 defineres "mistanke om svig" som "en uregelmæssighed, der giver anledning til indledning af en administrativ eller retslig procedure på nationalt niveau med henblik på at fastslå, om der foreligger en forsætlig adfærd, navnlig svig". Denne definition gengives i artikel 27, litra c), i forordning (EF) nr. 1828/2006.

⁹ Se "*Managing the Business Risk of Fraud – A Practical Guide*", the Institute of Internal Auditors, the American Institute of Certified Public Accountants og the Association of Certified Fraud Examiners, 2008. <http://www.ifa-iaf.be/v1/frontEnd/libraryIfa/index.php?action=detail&id=29>.

3. ÅRSAGER TIL SVIG

Der ligger tre elementer til grund for svig, og disse kan sammenfattes i "svig-trekanten"¹⁰:

Mulighed: Selv om en person har et motiv, skal muligheden først byde sig. Muligheden for svig kan opstå som følge af svage interne kontrolsystemer (*sandsynligheden for, at det ikke bliver opdaget, er en afgørende faktor for den, der begår svig*). Eksempler på svagheder i interne kontrolsystemer er mangler i forbindelse med:

- overvågning og kontrol
- adskillelse af opgaver
- ledelsens godkendelse
- systemkontrol.

Svig kan også forekomme, hvis der ikke bliver ført kontrol, eller hvis de personer, der har ansvaret, gør det muligt at springe planlagte kontroller over.

Rationalisering: En person kan retfærdiggøre det over for sig selv ved at finde en rationel begrundelse for sine handlinger, f.eks. "Det er kun rimeligt – Jeg fortjener de her penge" eller "De skylder mig". "Jeg låner bare pengene – Jeg betaler dem tilbage".

Økonomisk pres, incitament eller motiv: "Need or greed"-faktoren. Ren grådighed kan ofte være et vigtigt motiv. Pres kan også opstå som følge af problemer i privatøkonomien eller personlige problemer som spilafhængighed, narkotikamisbrug etc.

"Bryd svig-trekanten"¹¹ er nøglen til forebyggelse af svig. "Mulighed" er det af de tre elementer, der påvirkes mest direkte af stramme interne kontrolsystemer, og er derfor det letteste at gøre noget ved.

---

¹⁰ Ophavsmanden til svig-trekanten er Dr. Donald R. Cressey, som forsker i svig. Se *"The Handbook of Fraud Deterrence"* af Harry Cendrowski, James P. Martin og Louis W. Petro, 2007, s. 41.

¹¹ Se *"The Handbook of Fraud Deterrence"* af Harry Cendrowski, James P. Martin og Louis W. Petro, 2007, s. 41.

4. ANSVAR FOR FOREBYGGELSE OG KONSTATERING AF SVIG

4.1. Forvaltnings- og godkendelsesmyndighederne ("forvaltningsorganer")

Som led i systemet med delt forvaltning af strukturfondene har medlemsstaterne hovedansvaret for etablering af forvaltnings- og kontrolsystemer, der er i overensstemmelse med fællesskabskravene, samt for at sikre, at systemerne fungerer effektivt. Dette sikres ved hjælp af revisioner, som udføres af dertil udpegede organer for at forhindre og forfølge uregelmæssigheder og svig.

Hovedansvaret for forebyggelse af svig ligger hos forvaltningsorganet, men afværgelse af svig kræver ofte en fælles indsats fra forvaltningsorganet og revisorer¹².

Målet bør være at reducere elementet mulighed i svig-trekanten.

Den vigtigste mekanisme til at reducere "mulighed" er en stærk intern kontrol, herunder særligt tilstrækkelig overvågning og kontrol samt adskillelse af opgaver.

Forvaltningsorganet skal desuden have tilstrækkelig viden til at kunne identificere indikatorer for svig samt være bekendt med forpligtelsen til at indberette uregelmæssigheder og mistanke om svig i overensstemmelse med de gældende forordninger.

Medlemsstaterne skal være opmærksomme på, om den interne gennemførelse og formidling af vejledningen om indberetningsforpligtelse i forbindelse med uregelmæssigheder og mistanke om svig sker i overensstemmelse med de gældende forordninger¹³.

4.2. Revisionsmyndigheder (og alle andre organer, der foretager revisioner)

Ifølge IIA standard 1210.A2¹⁴ skal den interne revisor (og den eksterne revisor) have tilstrækkelig viden til at kunne identificere indikatorer for svig, men ikke nødvendigvis være ekspert inden for konstatering og undersøgelse af svig.

En passende professionel skepsis¹⁵ er essentiel for revisorer, idet de skal være særligt opmærksomme på muligheder for svig, såsom svagheder i kontrol- og

---

¹² Se "*The Handbook of Fraud Deterrence*" af Harry Cendrowski, James P. Martin og Louis W. Petro, 2007, s. 29.

¹³ Artikel 70 i Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 af 11. juli 2006 om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden og ophævelse af forordning (EF) nr. 1260/1999 (EUT L 210 af 31.7.2006) og Afdeling 4 (artikel 27-36) i Kommissionens forordning (EF) nr. 1828/2006 om gennemførelsesbestemmelser til forordning (EF) nr. 1083/2006 (EUT L 371 af 27.12.2006).

¹⁴ Institute of Internal Auditors, *International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing*.

¹⁵ International revisionsstandard - RS 240: "*Revisors ansvar for at overveje besvigelser ved revision af regnskaber*". Denne standard anerkender også, at "risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser er større end risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation som følge af fejl, idet

forvaltningssystemer. Hvis det er relevant, især når forvaltnings- og kontrolmiljøet kan anses for at indebære en høj risiko, anbefales det revisorer at undersøge forvaltningsmyndighedernes holdning til risikoen for svig for at teste de eksisterende foranstaltninger til bekæmpelse af svig.

Revisionsmyndighederne kontrollerer, som en del af systemrevisionen for både forvaltnings- og kontrolsystemer samt revisioner af operationer, om de eksisterende mekanismer til forebyggelse af svig fungerer effektivt og efter hensigten.

Revisionsmyndighederne skal muligvis også være opmærksomme på svig, særlig hvad angår procedurerne for støtte og kontrakter og svig i forbindelse med offentlige indkøb (en revisor bør, når han kommenterer, udformer og gennemfører sin revision, betragte området offentlige indkøb, som et højrisikoområde for svig)¹⁶.

5. HENSTILLING VEDRØRENDE BRUG AF DENNE ORIENTERENDE NOTE

Det henstilles til medlemsstaterne at:

1. Denne orienterende note tages til efterretning med henblik på at øge opmærksomheden og sikre en omfattende udbredelse heraf til alle organer, der forvalter strukturfonde.
2. Oplysningerne om svigagtige tiltag i **Bilag 1** og **Bilag 2** anvendes som bedste praksis til at ajourføre procedurerne i forbindelse med kontrol og godkendelse af betalingsanmodninger fra de endelige modtagere. Dette kan udføres i praksis ved f.eks. at tilføje en reference i checklisterne til denne note og/eller de anførte svigagtige tiltag, særlig for situationer, hvor risikovurderinger viser, at der kan være en øget risiko for svig.
3. Sikre bevidstgørelse¹⁷ omkring procedurerne for indberetning af svig, f.eks. kunne forvaltningsorganers og formidlende organers websteder indeholde sådanne oplysninger (se procedurerne for indberetning af svig i **Bilag 3**).
4. Sikre at ledelseskontrol udføres korrekt, da disse kontroller udgør et vigtigt værktøj til at forhindre og konstatere svig. Der henvises til vejledningen "*Guidance document on management verifications to be carried out by*

---

besvigelser kan indebære sofistikerede og omhyggeligt organiserede tiltag udformet for at skjule dem, såsom forfalskninger, bevidst undladelse af at registrere transaktioner, eller bevidst afgivelse af fejlagtige oplysninger...".

¹⁶ Se Exposure Draft Practice Note to International Standard on Auditing 240, som indeholder yderligere vejledning vedrørende den offentlige sektor, punkt 3.

¹⁷ De fleste sager om svig tages op på baggrund af tips og indberetninger. Gratisnumre har en fremmende effekt på dette område.

*Member States on operations co-financed by the Structural Funds and the Cohesion Fund for the 2007 – 2013 programming period*¹⁸.

5. Foretage krydskontrol af oplysninger, herunder efterprøvning af oplysninger hos en tredjepart i tilfælde af mistanke om svig. F.eks. undersøge rigtigheden af en tvivlsom faktura fra en endelig modtager ved at kontakte tjenesteydelsesleverandøren selv og eventuelt kontrollere dennes regnskab og bilag på stedet.

---

¹⁸ Endelig udgave af 5.6.2008, dokument COCOF 08/0020/04.

SVIG I FORBINDELSE MED KONTRAKTER OG OFFENTLIGE INDKØB

Almindelige og tilbagevendende svigagtige tiltag og de relevante indikatorer for svig (advarselstegn)

Dette bilag indeholder en liste over de 16 mest almindelige og tilbagevendende svigagtige tiltag samt en beskrivelse af tiltaget og de relevante indikatorer for svig i forbindelse med kontrakter og offentlige indkøb.

Dette er ikke en udtømmende liste over velkendte, almindelige tiltag.

I dette bilag anvendes en stor del af den struktur og det indhold, som ACFE¹⁹ benytter i sin undervisning af fagfolk, der beskæftiger sig med forebyggelse og konstatering af svig.

1. Korrupsion – bestikkelse og returkommission

Beskrivelse af tiltag:

Bestikkelse og returkommission er, når man giver eller modtager en "ting af værdi" med henblik på at påvirke en officiel handling eller forretningsmæssig beslutning.

Korrupte betalinger

En "ting af værdi" behøver ikke være penge og er det ofte ikke (dobbeltydigheden bevares, og bestikkeren kan om nødvendigt nemmere finde på undskyldninger). Ethvert materielt gode, der gives eller modtages med det formål at påvirke modtageren uretmæssigt, kan være bestikkelse. Særlige "ting af værdi", der gives eller modtages som bestikkelse, kan bl.a. være gaver, hvis værdi overskrider en grænse fastsat af en organisation/virksomhed, "lån", hvad enten de tilbagebetales eller ej, brug af kreditkort, overbetaling for køb (f.eks. betaling af 500 000 EUR for en lejlighed, der er 200 000 EUR værd), gratis brug af lejlighed eller reduceret husleje, gratis brug af lejet bil, kontantbetalinger, betaling med check eller via bankoverførsel af falske "honorarer og provisioner", ofte en aftalt procentdel af den tildelte kontrakt, der betales gennem en mellemmand eller et *skuffeselskab*²⁰ stiftet af modtageren, samt en skjult interesse i den

---

¹⁹ Association of Certified Fraud Examiners (Sammenslutningen af autoriserede inspektører i bedragerisager), www.acfe.com. Mere specifikt er strukturen og indholdet baseret på undervisning i "svig i forbindelse med kontrakter og offentlige indkøb" for inspektører i bedragerisager.

²⁰ Et skuffeselskab er et selskab, der eksisterer, men i realiteten ikke har nogen erhvervsaktiviteter eller aktiver.

korrupte kontrahent eller sælger. Ting af værdi gives ofte i ovennævnte rækkefølge. Det skyldes, at parterne kan være usikre på den anden parts intentioner fra start, og betaleren af bestikkelse har måske ikke råd til at betale større beløb, før kontrakten er i hus.

Når kontrakten er i hus, betales bestikkelse i de fleste tilfælde i form af returkommission, hvilket betyder, at kontrahenten betaler eller "returnerer" en aftalt procentdel af hver modtaget fakturabetaling. Uanset hvordan bestikkelsen betales, er priserne som regel kunstigt høje og kvaliteten af varer og tjenesteydelser lav for at dække udgifterne til betalingerne.

Korrupte betalinger muliggør mange andre typer svig såsom falske fakturaer, opdigtede udgifter eller manglende opfyldelse af kontraktspecifikationerne.

Korrupt indflydelse

Korrupt indflydelse i forbindelse med kontrakter og offentlige indkøb viser sig ofte som: upassende udvælgelse, som f.eks. ubeføjet indkøb hos en enkelt kontrahent (der kan være flere tildelinger under grænsen for offentlige indkøb), uberettiget høje priser, overdrevent mange køb, accept af lav kvalitet samt forsinket eller manglende levering.²¹

Indikatorer for svig:

Den mest almindelige indikator for bestikkelse og returkommission er en ordregivende medarbejders uforklarlige begunstigelse af en kontrahent over en periode.

Andre advarselstegn:

- Tæt kontakt mellem en ordregivende medarbejder og en udbyder af tjenesteydelser eller produkter.
- Uforklarlig eller pludselig stigning i den ordregivende medarbejders formue.
- Den ordregivende medarbejder driver skjult ekstern virksomhed.
- Kontrahenten har i branchen ry for at betale returkommission.
- Udokumenterede eller hyppige ændringer i kontrakter for at øge kontraktens værdi.
- Den ordregivende medarbejder afslår forfremmelse til en stilling, der ikke vedrører indkøb.
- Den ordregivende medarbejder undlader at indsende eller udfylde en erklæring om interessekonflikt.

2. Skjult interessekonflikt

---

²¹ Disse sammenfattes ofte som UPMKL-faktorerne: upassende Udvalgelse, høj Pris, overdreven Mængde, lav Kvalitet, forsinket eller manglende Levering.

Beskrivelse af tiltag:

En interessekonflikt kan opstå, hvis en medarbejder i den ordregivende organisation har en skjult økonomisk interesse i en kontrakt eller kontrahent. En eventuel interessekonflikt kan fritages for retsforfølgelse, hvis den offentliggøres i sin helhed og godkendes rettidigt af arbejdsgiveren. En medarbejder kan f.eks. i hemmelighed eje en leverandør eller en kontrahent eller stifte et skuffeselskab, hvorigennem vedkommende køber leverancer til kunstigt høje priser, eller have en skjult interesse i ejendomssalg eller -udlejning.

Indikatorer for svig:

- Uforklarlig eller usædvanlig begunstiging af en bestemt kontrahent eller sælger.
- Vedvarende accept af dårligt udført arbejde til en høj pris osv.
- Den ordregivende medarbejder undlader at indsende eller udfylde en erklæring om interessekonflikt.
- Den ordregivende medarbejder afslår forfremmelse til en stilling, der ikke vedrører indkøb.
- Den ordregivende medarbejder forekommer at drive sidevirksomhed.

3. Samordnede tilbud

Beskrivelse af tiltag:

Kontrahenter i et bestemt geografisk område eller i en bestemt geografisk region eller branche kan gå sammen for at undgå konkurrence og hæve priserne ved hjælp af forskellige samordnede tilbud.

Supplerende tilbud

Formålet med supplerende bud, også kaldet "proformatilbud", er udelukkende at give indtryk af et ægte tilbud, ikke at opnå køberens accept.

Samarbejdende bydende indgår aftale om at afgive højere bud eller bevidst inaktive bud, således at der kan vælges en foretrukket kontrahent til en kunstigt høj pris. Vinderen deler en procentdel af sit overskud med taberne, ansætter dem som underkontrahenter eller giver dem mulighed for at vinde andre lukrative kontrakter. Skuffeselskaber eller tilknyttede selskaber kan også afgive supplerende tilbud.

Undertrykkelse af bud

For at samordning af tilbudsgivning kan lykkes, skal antallet af bydende være begrænset, og alle bydende skal være enige om at deltage i sammensværgelsen. Hvis en ny (såkaldt "dykker") eller usamarbejdsvillig bydende deltager i udbuddet, vil den kunstigt høje pris blive afsløret. For at undgå dette kan deltagerne i sammensværgelsen bestikke andre virksomheder til ikke at afgive bud eller bruge mere hårdhændede metoder for at afholde dem fra at deltage. Deltagerne i sammensværgelsen kan desuden

tvinge leverandører og underkontrahenter til ikke at handle med usamarbejdsvillige virksomheder for at beskytte deres monopol.

Budrotation

Deltagerne i sammensværgelsen afgiver supplerende bud eller afstår fra at byde, således at de enkelte bydende på skift kan være den lavestbydende. Rotationen kan være baseret på geografisk område – en vejentreprenør får alle opgaver i en region, mens en anden virksomhed får alle opgaver i anden – eller på opgavetype, tid osv.

Markedsdeling

De samarbejdende virksomheder kan dele markeder eller produktlinjer og træffe aftale om ikke at konkurrere i hinandens område eller kun ved hjælp af hemmelige foranstaltninger, f.eks. ved kun at afgive supplerende bud. I enkelte tilfælde deltager medarbejderne i samordnede tilbudsaftaler – undertiden med en økonomisk interesse i den "konkurrerende" virksomhed – og får del i de kunstigt høje priser.

Indikatorer for svig:

- Det vindende bud er for højt i forhold til prisoverslag, offentliggjorte prislister, tilsvarende arbejder eller branchegennemsnit og rimelige markedspriser.
- Vedvarende høje priser fra alle bydende.
- Budpriserne falder, når nye bydende går ind i udbuddet.
- Vinderne skifter efter region, opgave, opgavetype.
- Taberne ansættes som underkontrahenter.
- Usædvanlige budmønstre (f.eks. at der er en bestemt procentvis forskel mellem buddene, det vindende bud befinder sig lige under grænsen for en acceptabel pris, rammer den budgetterede pris præcist, er for højt, for tæt på, for langt fra, runde tal, ufuldstændigt osv.).
- Åbenbar forbindelse mellem de bydende, f.eks. fælles adresse, personale, telefonnummer osv.
- Kontrahentens bud omfatter underkontrahenter, som konkurrerer om hovedkontrakten.
- Kvalificerede kontrahenter undlader at byde og bliver underkontrahenter, eller den lavestbydende trækker sig ud og bliver underkontrahent.
- Visse virksomheder byder altid mod hinanden, mens andre aldrig gør.
- Taberne findes ikke på internettet, i fagbøger, har ingen adresse osv. (dvs. de er fiktive).

- Korrespondance eller andet viser, at kontrahenterne udveksler prisoplysninger, deler områder mellem sig eller på anden vis indgår uformelle aftaler.
- Samordnet tilbudsgivning har fundet sted inden for følgende brancher og er også relevant for strukturfonde: asfaltering, byggeri, udgravning, elektrisk udstyr, taglægning og renovation.

4. Ulige tilbud

Beskrivelse af tiltag:

Dette tiltag går ud på, at de ordregivende medarbejdere forsyner den foretrukne bydende med nyttig insiderinformation, som ikke er tilgængelig for andre bydende, f.eks. at en eller flere poster i en anmodning om indsendelse af bud ikke vil blive anvendt i kontrakten (nogle poster kan også være bevidst vage eller ambitiøse, og den foretrukne bydende vejledes i, hvordan denne skal forholde sig). Ved hjælp af disse informationer kan den foretrukne virksomhed tilbyde en lavere pris end de andre bydende ved at opgive en meget lav pris på posten, som ikke vil være anført i den endelige kontrakt. Ulige tilbud er et af de mere effektive tiltag, da manipulationen ikke er så åbenlys som i andre populære tiltag som f.eks. ubeføjet indkøb hos en enkelt kontrahent.

Indikatorer for svig:

- Bud på bestemte poster forekommer urimeligt lave.
- Krav til poster slettes eller ændres umiddelbart efter, at kontrakten er blevet tildelt.
- Poster for bud adskiller sig fra den egentlige kontrakt.
- Den bydende har tætte relationer til indkøbsmedarbejdere eller har medvirket ved udarbejdelsen af specifikationer.

5. Skræddersyede specifikationer

Beskrivelse af tiltag:

Anmodninger om tilbud eller forslag kan indeholde specifikationer, som er skræddersyede til at opfylde en bestemt bydendes kvalifikationer, eller som kun en bestemt bydende kan opfylde. Dette er især almindeligt inden for it og andre tekniske kontrakter.

Specifikationer, som er for snævre, kan anvendes til at udelukke andre kvalificerede bydende eller til at retfærdiggøre indkøb hos en enkelt kontrahent og dermed helt undgå konkurrence.

Et mønster med samordnede specifikationer, som begunstiger en bestemt kontrahent, tyder på korrupsion.

Indikatorer for svig:

- Kun en eller få bydende reagerer på en anmodning om tilbud.
- Sammenfald mellem specifikationer og vinderens produkt eller tjenesteydelser.
- Klager fra andre bydende.
- Specifikationerne er væsentlig bredere eller snævrere end tilsvarende tidligere anmodninger om tilbud.
- Usædvanlige eller urimelige specifikationer.
- Der tildeles et stort antal konkurrencedygtige kontrakter til én leverandør.
- Social eller personlig kontakt mellem det ordregivende personale og de bydende under tilbudsgivningen.
- Køber anvender et varemærke og ikke en generisk beskrivelse til at beskrive en enhed.

6. Læk af budoplysninger

Beskrivelse af tiltag:

Ordregivende, projektudformnings- eller budevalueringspersonale kan lække fortrolige oplysninger for at hjælpe en foretrukken bydende til at formulere et teknisk eller økonomisk forslag, som f.eks. anslåede budgetter, foretrukne løsninger eller nærmere oplysninger om konkurrerende bud.

Indikatorer for svig:

- Mangelfuld styring af tilbudsprocedurer, f.eks. manglende håndhævelse af frister.
- Vindende bud ligger lige under det næstlaveste bud.
- Visse bud åbnes før tid.
- Accept af for sent indkomne bud.
- Forsinket bydende vinder som lavestbydende.
- Alle bud afvises, og kontrakten sendes i udbud på ny.
- Vinderen kommunikerer privat med det ordregivende personale via e-mail eller på anden vis i løbet af udbudsperioden.

7. Manipulation af bud

Beskrivelse af tiltag:

I en mangelfuldt styret tilbudsproces kan det ordregivende personale manipulere bud efter modtagelsen for at sikre, at den foretrukne kontrahent vælges (buddene ændres, "bliver væk" eller erklæres ugyldige pga. påståede fejl i specifikationerne m.m.).

Indikatorer for svig:

- Klager fra de bydende.
- Mangelfuld styring og mangelfulde udbudsprocedurer.
- Tegn på, at buddene er blevet ændret efter modtagelsen.
- Bud erklæres ugyldige pga. fejl.
- En kvalificeret bydende diskvalificeres af tvivlsomme årsager.
- Opgaven sendes ikke i fornyet udbud, selv om antallet af modtagne bud ligger under minimumsantallet.

8. Uretmæssig tildeling af kontrakt til enkelt kontrahent

Beskrivelse af tiltag:

Dette tiltag skyldes ofte korruption, især hvis der er tale om et gentaget og tvivlsomt mønster.

Sådanne tildelinger kan ske ved at opdele køb for at omgå udbudsgrænser, give falsk begrundelse for indkøb hos en enkelt kontrahent, udarbejde meget snævre specifikationer eller udvide tidligere tildelte kontrakter i stedet for at afholde et nyt udbud.

Indikatorer for svig:

- Kontrakter, der tildeles en enkelt kontrahent, og som ligger lige over eller lige under udbudsgrænsen.
- Tidligere konkurrencedygtige indkøb bliver ukonkurrencedygtige.
- Indkøb opdeles for at omgå udbudsgrænser.
- Anmodning om tilbud sendes kun til en tjenesteudbyder.

9. Opdelte indkøb

Beskrivelse af tiltag:

Det ordregivende personale kan opdele et køb i to eller flere indkøbsordrer eller kontrakter for at undgå konkurrence og den øverste ledelses kontrol. Hvis grænsen f.eks. er 250 000 EUR, kan et enkelt indkøb af varer og tjenesteydelser for 275 000 EUR opdeles i to kontrakter – en på varer for 150 000 EUR og en anden på 125 000 EUR – for at undgå tilbudsgivning.

Opdelte indkøb (ofte kaldet "salamiteknik") kan tyde på korrupsion eller andre svigagtige tiltag truffet af kontrahenten i forbindelse med indkøb.

Indikatorer for svig:

- To eller flere fortløbende relaterede indkøb fra samme kontrahent, som ligger lige under udbudsgrænsen eller grænserne for den øverste ledelses kontrol.
- Ubegrundet adskillelse af indkøb, f.eks. separate kontrakter for arbejdskraft og materialer, der begge ligger under udbudsgrænsen.
- Sekventielle indkøb, der ligger lige under grænsen.

10. Sammenblanding af kontrakter

Beskrivelse af tiltag:

En kontrahent med flere tilsvarende arbejdsordrer kan fakturere de samme personaleomkostninger, honorarer eller udgifter på flere ordrer med deraf følgende overfakturering.

Indikatorer for svig:

- Der udstedes tilsvarende fakturaer for forskellige opgaver eller kontrakter.
- Kontrahenten fakturerer for mere end én opgave i samme tidsrum.

11. Ubeføjet fakturering af omkostninger

Beskrivelse af tiltag:

En kontrahent kan begå svig ved bevidst at fakturere omkostninger, som ikke er tilladte eller rimelige, eller som ikke direkte eller indirekte kan henføres til en kontrakt. Arbejdskraftomkostninger er lettere at gøre til genstand for ubeføjet fakturering end materialeomkostninger, fordi arbejdskraftomkostninger i teorien kan faktureres på en hvilken som helst kontrakt.

Arbejdskraftomkostninger kan manipuleres ved at oprette fiktive timesedler, ændre timesedler eller supplerende dokumentation eller blot fakturere kunstigt høje arbejdskraftomkostninger uden supplerende dokumentation.

Indikatorer for svig:

- Overdrevne eller usædvanlige arbejdskraftomkostninger.
- Arbejdskraftomkostningerne svarer ikke til fremskridtet i kontrakten.
- Åbenlyse ændringer i timesedler.
- Timesedler er forsvundet.
- De samme materialeomkostninger faktureres på flere end en kontrakt.
- Indirekte omkostninger faktureres som direkte omkostninger.

12. Mangelfuld prisfastsættelse

Beskrivelse af tiltag:

Mangelfuld prisfastsættelse i kontrakter er, når en kontrahent i sit prisoverslag undlader at oplyse om gældende, fuldstændige og nøjagtige omkostninger eller priser med en deraf følgende forhøjet kontraktpris.

Indikatorer for svig:

- Kontrahenten nægter, forsinker eller er ikke i stand til at levere supplerende dokumentation for omkostninger.
- Kontrahenten leverer utilstrækkelig eller ufuldstændig dokumentation.
- Forældede prisoplysninger.
- Åbenlyst høje priser sammenlignet med tilsvarende kontrakter, prislister eller branchegennemsnit.

13. Manglende overholdelse af kontraktspecifikationer

Beskrivelse af tiltag:

Kontrahenter, der ikke overholder kontraktspecifikationerne og herefter bevidst foregiver, at de overholder dem, begår svig.

Eksempler på sådanne tiltag er bl.a. brug af byggematerialer og reservedele af dårlig kvalitet, undladelse af at lægge det nødvendige fundament i forbindelse med vejprojekter osv. Motivet er naturligvis at øge indtjeningen ved at reducere omkostningerne eller at undgå bøder for manglende overholdelse af frister m.m. Mange af disse tiltag er vanskelige at opdage uden dybtgående inspektioner eller prøver foretaget af uafhængige sagkyndige. Den, der begår svig, kan dog forsøge at bestikke inspektørerne.

Indikatorer for svig:

- Uoverensstemmelse mellem prøve- og inspektionsresultaterne og de påstande og specifikationer, der er anført i kontrakten.
- Manglende gennemgang af inspektionsdokument eller -certifikat.
- Lav kvalitet, dårligt udført arbejde og mange klager.
- Kontrahentens udgiftsbilag viser, at denne f.eks. ikke har indkøbt de materialer, der er nødvendige for arbejdets udførelse, ikke ejer eller ikke har lejet det nødvendige udstyr eller ikke har den fornødne arbejdskraft på arbejdsstedet (NB: en sådan krydskontrol kan være nyttig).

14. Falske, kunstigt høje eller dobbelte fakturaer

Beskrivelse af tiltag:

En kontrahent kan alene eller i hemmelig forståelse med det ordregivende personale bevidst udstede falske, kunstigt høje eller dobbelte fakturaer som følge af korrupsion.

Indikatorer for svig:

- Det er ikke muligt at gøre rede for eller finde fakturerede varer og tjenesteydelser i inventarlisten.
- Manglende kvittering for modtagelse af fakturerede varer og tjenesteydelser.
- Tvivlsomme eller manglende indkøbsordrer for fakturerede varer og tjenesteydelser.
- Det fremgår ikke af kontrahentens optegnelser, at arbejdet er udført, eller at der er afholdt de nødvendige omkostninger.
- Fakturapriser, beløb, varebeskrivelser eller vilkår overstiger eller svarer ikke til de i kontrakten beskrevne varer, indkøbsordrer, modtagelsesdokumenter eller fortegnelser over inventar eller anvendelse.
- Flere fakturaer med samme beløb, fakturanummer, dato osv.
- Underkontrakter i kaskade.
- Kontantbetalinger.
- Betalinger til off shore-selskaber.

15. Opdigtede tjenesteydere

Beskrivelse af tiltag:

a) En medarbejder kan godkende betalinger til en fiktiv sælger for at begå underslæb. Tiltaget er mest almindeligt, hvor der ikke er nogen adskillelse af opgaver i forhold til rekvisition, modtagelse og betaling.

b) Kontrahenten kan stifte opdigtede selskaber for at kunne afgive supplerende bud i hemmelige udbudsordninger, kunstigt forhøje omkostningerne eller blot udstede fiktive fakturaer.

Erfaringen viser, at de, der begår svig, har tendens til at anvende selskabsnavne, som ligner navnene på virkelige selskaber.

Indikatorer for svig:

- Tjenesteyderen findes ikke i fagbøger, på internettet, på Google eller i andre søgemaskiner.
- Tjenesteyderens adresse kan ikke findes.
- Tjenesteyderen opgiver en ukorrekt adresse eller et ukorrekt telefonnummer.
- Tjenesteyderen anvender et offshoreselskab.

16. Produktsubstitution

Beskrivelse af tiltag:

Produktsubstitution er, når de i kontrakten anførte varer udskiftes med varer af ringere kvalitet uden køberens vidende. Produktsubstitution kan i værste fald være livstruende, f.eks. ved mangler i infrastruktur eller bygninger. Substitution er især attraktivt i kontrakter på dyre kvalitetsmaterialer, der kan udskiftes med lignende, langt billigere produkter. Ved substitution anvendes der ofte komponenter, som er vanskelige at opdage. Der kan også udleveres specialfremstillede prøver til inspektion for at snyde køberen.

Indikatorer for svig:

- Usædvanlig eller generisk emballage: emballage, farver eller design adskiller sig fra normen.
- Uoverensstemmelse mellem det forventede og det faktiske udseende.
- Produktidentifikationsnumre adskiller sig fra offentliggjorte numre, katalognumre eller nummereringssystemer.
- Antal prøve- eller driftssvigt over gennemsnittet, tidlig udskiftning eller høje vedligeholdelses- og reparationsomkostninger.
- Certifikationsdokumenter underskrevet af ukvalificeret eller uautoriseret person.

- Markant forskel mellem anslåede og faktiske materialeomkostninger.
- Kontrahenten er bagud i forhold til tidsplanen, men indhenter hurtigt forsinkelsen.
- Usædvanlige eller slettede løbenumre; løbenumrene svarer ikke til den retmæssige producents nummereringssystem.
- Faktura- eller lagervarenumre og -beskrivelser svarer ikke til det i indkøbsordren anførte.

**ARBEJDSKRAFTOMKOSTNINGER OG SVINDEL I FORBINDELSE MED
KONSULENTBISTAND**

Almindelige og tilbagevendende svigagtige tiltag og de relevante indikatorer for svig (advarselstegn)

Dette bilag indeholder en liste over de mest almindelige og tilbagevendende svigagtige tiltag samt en beskrivelse af tiltaget og de relevante indikatorer for svig i forbindelse med konsulentbistand.

Den vigtigste kontrol i faktureringsystemet for arbejdskraft er den enkelte medarbejder og dennes accept af sit ansvar for at foretage korrekt registrering af arbejdstiden.

Dette er ikke en udtømmende liste over velkendte, almindelige tiltag:

1. Afholdte arbejdskraftomkostninger

Beskrivelse af tiltag:

Uden ekstern uafhængig eller fysisk kontrol er arbejdskraft meget følsom over for manipulation. En initiativtager kan bevidst kræve dækning af falske direkte eller indirekte arbejdskraftomkostninger. Det afgørende spørgsmål er, hvorvidt medarbejderens tid er faktureret korrekt på det projekt, der rent faktisk arbejdes på. (Der mangler tredjepartsdokumentation som f.eks. fakturaer, indkøbsordrer osv., som kan dokumentere arbejdskraftomkostningerne).

Indikatorer for svig:

- Karakteristiske faktureringsmønstre.
- Pludselige og betydelige ændringer i faktureringen.
- Fald i fakturering på projekter/kontrakter, der er forsinkede eller nær loftet.
- Der faktureres indirekte omkostninger for en uforholdsmæssig stor procentdel af medarbejderne.
- En stor del af medarbejderne omklassificeres fra direkte til indirekte omkostninger eller omvendt.
- De samme medarbejdere omklassificeres fra direkte til indirekte omkostninger eller omvendt.
- Svag intern kontrol med fakturering af arbejdskraftomkostninger, f.eks. at medarbejdernes timesedler underskrives på forhånd, timesedlerne udfyldes af en overordnet, timesedlerne udfyldes med blyant, eller at timesedlerne udfyldes i slutningen af lønperioden.

- Det faktiske timeantal og beløb rammer konsekvent eller er nær det budgetterede beløb.
- Ændring af registreringer med det formål at flytte omkostninger mellem kontrakter, forskning og udvikling og erhvervsopgaver.
- Betydelige stigninger eller fald i fakturering på følsomme konti.
- Medarbejderens arbejdstid faktureres på en anden måde end de dermed forbundne rejseomkostninger.

2. Ukompenseret overarbejde

Beskrivelse af tiltag:

En initiativtager kan bevidst kræve dækning for fiktivt overarbejde, såfremt der normalt ikke ydes nogen uformel kompensation for den ekstra arbejdstid, f.eks. i form af ekstra fridage. Det afgørende spørgsmål er, hvorvidt medarbejderens tid er faktureret korrekt på det projekt, der rent faktisk arbejdes på. Der findes ingen tredjepartsdokumentation.

Indikatorer for svig:

- Overordnede medarbejdere pålægges store mængder ubetalt overarbejde på forskellige projekter, både direkte og indirekte.
- For lønmodtagere faktureres kun den almindelige tid, der er arbejdet på en vilkårlig dag i en længere periode.
- Et mønster med ledelsespåbudt, ubetalt overarbejde, hvor medarbejderens bonus afhænger af antal ekstra arbejdstimer.
- Der arbejdes kun på overskredne kontrakter/projekter uden for arbejdstid.

3. Konsulentbistand/faglig bistand

Beskrivelse af tiltag (baseret på en virkelig sag):

Den ydede bistand blev understøttet af detaljerede konsulentaftaler, fakturaer og rapporter. Emnerne herfor var nærtbeslægtede med kontrahentens virksomhed og indeholdt relevante anbefalinger til forbedring af visse aktiviteter. Kontrahenten gennemførte hovedparten af anbefalingerne. De gældende aftaler var tilstrækkeligt detaljerede, og honorarerne ansås for rimelige.

Nogle af de kontraherende virksomheder havde dog ikke tidligere været benyttet. Aftalerne indeholdt ikke nærmere oplysninger om, hvilke tjenesteydelser virksomhederne skulle levere, men derimod om, hvem der skulle levere tjenesteydelserne, og til hvilken timepris. De enkelte medarbejders cv'er var ikke tilgængelige. Honorarerne var højere for disse nye virksomheder.

Virksomhedsrepræsentanterne kunne ikke forklare de højere honorarer, eller hvilke tjenesteydelser der skulle leveres.

Ekstra tjenesteydelser var endvidere vagt beskrevet i fakturaerne fra disse virksomheder, og der henvises kun til den indgåede aftale. Prisen var et fast beløb uden specifikation af tidsforbrug, timepris, rejseudgifter eller andre udgifter. Der forelå ingen rejserapporter eller andre sammenfattende rapporter. Der forelå ingen yderligere oplysninger om disse virksomheder; bygherren var kun i stand til at afgive mundtlige tilsagn om de leverede tjenesteydelser.

Endelig var der i fakturaerne opgivet en postboks som postadresse, og virksomhederne var ikke opført i telefonbogen.

Indikatorer for svig:

- Ingen formelle underskrevne aftaler eller kontrakter, selv om der var betalt store beløb for "leverede tjenesteydelser" på baggrund af mangelfulde fakturaer.
- Formelle aftaler eller kontrakter findes, men er vage i forhold til, hvilke tjenesteydelser der skal leveres, og der findes ingen anden dokumentation, såsom detaljerede fakturaer, rejserapporter eller undersøgelser, der kan retfærdiggøre udgifterne.
- De betalte tjenesteydelser blev anvendt til uretmæssigt at skaffe, distribuere eller anvende retligt beskyttede oplysninger eller data.
- Hensigten med de betalte tjenesteydelser er at øve utilbørlig indflydelse på indholdet af en opfordring, en evaluering af et forslag eller et tilbud, udvælgelse af kilder for kontrakttildeling eller forhandling af en kontrakt, en ændring eller et krav. Det er lige meget, om hovedkontrahtenten eller en underkontrahtent foretog tildelingen.
- De betalte tjenesteydelser blev modtaget eller udført på en måde, som strider imod love og regler, der forbyder utilbørlig forretningspraksis eller interessekonflikter.

4. Arbejdskraftkategorier

Beskrivelse af tiltag (baseret på en virkelig sag):

En kontrahtents forslag om fornyelse af en aftale om betaling efter tids- og materialeforbrug (T&M-kontrakt), som var blevet tildelt på årsbasis for de seneste to år, viste, at de faktiske timepriser, med undtagelse af udgifterne til administration, var væsentlig lavere end priserne i tilbuddet. I det oprindelige tilbud var den samlede medarbejderstyrke på plads, da der første gang blev budt på kontrakten. Da kontrahtenten var blevet tildelt kontrakten, ansatte/anvendte denne medarbejdere til en lavere løn end angivet i tilbuddet. Nogle af de nyansatte medarbejders kvalifikationer opfyldte ikke de krav, der var anført i anmodningen om forslag. Kontrahtenten havde placeret mange af de nyansatte medarbejdere i arbejdskraftkategorier, hvor de ikke hørte hjemme.

Indikatorer for svig:

- Markante forskelle mellem de foreslåede og faktiske enhedsomkostninger eller mængder uden tilsvarende ændringer i arbejdets omfang eller jobkravene.
- Fakturering af hver enkelt opgave rammer konsekvent det loft, der er anført i kontrakten, medmindre det er angivet i kontrakten/arbejdsordren, hvor mange timer der skal faktureres.
- Bestemte personer foreslås som "nøglemedarbejdere", der ikke arbejder på kontrakten.
- Den foreslåede arbejdsstyrke tager ikke udgangspunkt i den eksisterende arbejdsstyrke. Der er et massivt behov for nyansættelser. Lønnen til nyansatte medarbejdere er væsentligt lavere end foreslået.
- Medarbejdernes kvalifikationer modsvarer ikke de kvalifikationskrav, der er angivet for deres arbejdskraftkategori eller i kontrakten.
- Arbejdskraftomkostninger faktureres typisk indirekte af den virksomhed, der faktureres direkte på kontrakten.
- Samarbejdspartneres, direktørers, tilsynsførendes og andre medarbejders tid faktureres i strid med kontraktvilkårene eller med virksomhedens faste regnskabsprincipper og -procedurer.

PROCEDURE FOR INDBERETNING AF SVIG TIL DET EUROPÆISKE KONTOR FOR BEKÆMPELSE AF SVIG (OLAF)

Forvaltningsmyndigheder eller andre myndigheder, der har til opgave at indberette uregelmæssigheder og svig til OLAF:

Kvartalsvis rapportering i henhold til forordning (EF) nr. 1681/94 og forordning (EF) nr. 1831/94 for sager vedrørende programmeringsperioden 2000-2006 og i henhold til forordning (EF) nr. 1828/2006 (artikel 27-36) for sager vedrørende programmeringsperioden 2007-2013.

Særlige instrukser til revisionsmyndigheder²²:

En revisor foretager en revision for at opnå rimelig sikkerhed for, at forvaltnings- og kontrolsystemerne fungerer effektivt, således at de attesterede udgifter er lovlige og formelt rigtige. Revisoren forventes ikke at være ekspert inden for konstatering og undersøgelse af svig. Revisoren skal dog bevare en professionel skepsis²³ under hele revisionen. Hvis revisoren under en risikovurdering, planlægning af revisionen eller en system- og substanstest konkluderer, at der er tegn på svig, skal vedkommende vide, hvordan mistanken om svig skal håndteres, og hvordan den skal indberettes.

Den pågældende reviderede enhed underrettes ikke om mistanken om svig (for at sikre, at beviser på svig bevares).

Revisorerne bør underrette forvaltningsmyndigheden eller en anden myndighed, der har til opgave at indberette uregelmæssigheder til OLAF, om mistanken om svig (medmindre mistanken om svig vedrører forvaltningsmyndigheden selv eller en anden ansvarlig myndighed), så den kan træffe de sikkerhedsforanstaltninger, der er nødvendige for at beskytte Fællesskabets økonomiske interesser, herunder koordinering med nationale organer med kompetence inden for svig/uregelmæssigheder.

Generelle instrukser til EU-borgere:

Enhver kan underrette OLAF om en mistanke om svig eller korrupsion, der påvirker Den Europæiske Unions finansielle interesser. Den generelle regel er, at jo tidligere oplysningerne meddeles, og jo mere konkrete de er, jo bedre. Hvis der findes dokumenter til støtte for underretningen, bedes de vedlægges.

---

²² GD for Regionalpolitik og GD for Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Ligestilling har opstillet deres egne interne procedurer for indberetning af svig for sine revisorer og medarbejdere.

²³ I ISA 240 – Revisorens ansvar for at overveje besvigelser ved revision af regnskaber defineres professionel skepsis som "en holdning, der omfatter et tvivlende sind og en kritisk vurdering af revisionsbeviser". (IFAC, "*Handbook of International Auditing, Assurance, and Ethics Pronouncements*")

I denne sammenhæng kan OLAF's kommunikatornetværk om bedrageribekæmpelse (OAFCN) (*) spille en vigtig rolle. OAFCN består af OLAF's talsmand, talsmænd med ansvar for PR samt informationsmedarbejdere i de nationale efterretningstjenester, som OLAF samarbejder med i medlemsstaterne.

(*) http://ec.europa.eu/anti_fraud/olaf-oafcnc/en.html

OLAF kan kontaktes på alle de officielle sprog gennem nedenstående kanaler:

- Brev: Europa-Kommissionen, Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF), undersøgelser og operationer, B-1049 Bruxelles, Belgien
- E-mail: OLAF-COURRIER@ec.europa.eu
- [Frikaldsnummer](http://ec.europa.eu/anti-fraud) (<http://ec.europa.eu/anti-fraud>)

Alle kontaktoplysninger: http://ec.europa.eu/anti_fraud/contact_us/index_en.html